SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVII. No. 11. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, JANUARY 18, 1990 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 18-го СІЧНЯ 1990 Ч. 11. РІК XCVII.

ЛЮТИЙ-БЕРЕЗЕНЬ — МІСЯЦІ ЗБІРКИ НА ГРОМАДСЬКИЙ ФОНД УАКР

Достойні громадяни — українці в ЗСА!

Другою Конвенцією, що відбулася 21-22-го жовтня 1989 року, УАКРада започаткувала чергову чотирирічну каденцію своєї діяльности. Конвенція проходила під кличем: „Зв'язок з Україною", а участь і виступи представників з України були найкращим того доказом. Перебіг і резолюції Конвенції знайшли дуже прихильний відгук серед широких кіл нашої спільноти, зокрема тієї її частини, що стоїть на демократичних принципах. Обстоюючи необхідність одної централі в ЗСА і змагання УАКР до реалізації цього задуму, Конвенція апробувала становище Екзекутиви в переговорах з представниками УККА і Конференції спільної репрезентації українців в ЗСА, які не з вини УАКР не були успішні. Конвенція схвалила діяльність Екзекутиви, а саме: участь у святкуваннях 1000-ліття Християнства в Україні, у відзначенні 175-річчя народження Тараса Шевченка, фінансову поміч нашим правозахисникам, українським втікачам з Польщі, Конгресовій комісії у Вашінгтоні, яка прослідкує причини і наслідки голоду в Україні в 1932-33 роках, департаментові чужих мов, зокрема української в Нюйоркському університеті та інші акції. Все це Екзекутива могла виконати завдяки нашим членам і жертводавцям, які своїми внесками і пожертвами вможливили виконати наші завдання, зокрема фінансові зобов'язання до СКВУ, що виносять останньо 72,500 дол. річно.

На Конвенції багато уваги присвячено подіям в Україні та думкам, як нам бути поза межами батьківщини і найкраще помогти нашим братам і сестрам в Україні, що змагаються за свої людські і національні права.

Конвенція доручила новій Управі звернути ще більше уваги на допомогу Україні, на школи українознавства, на нав'язання контактів з організаціями в Україні, що стоять на демократичних принципах, з різними національностями тут в Америці підтримувати обидві американські політичні партії (щоб мати вплив в обох), боронити українську громаду від різних знеславлювачів, зацікавити молодь українськими проблемами, дбати про допомогу втікачам з комуністичних країн, що чекають допомоги в Австрії, і Італії, бути на сторожі доброго імени українців та вчасно й ефективно реагувати на неточності в пресі чи телевізії. Як дуже важливу справу доручено Екзекутиві в порозумінні і узгідненні з відповідними демократичними організаціями в Україні і діячами зробити список злочинців, які приклали багато старань в комуністичній системі у винищуванні українського народу, щоб не тільки перед цілим світом показати на фактах правдивий стан, але притягнути до відповідальности всіх, що спричинили до цих звірств, де б вони не були.

Щоб уможливити Екзекутиві вив'язатися із цих завдань, а також фінансових зобов'язань супроти СКВУ, Екзекутива звертається, як і минулими роками, з проханням до громадян, підтримати Український Громадський Фонд своїми щедрими датками. Річні вкладки такі: 250 дол. від крайових організацій, 50 дол. від відділів, 25 дол. від працюючих, 15 дол., від пенсіонерів і 5 дол. від студентів.

Просимо виписувати чеки на адресу: Ukrainian American Coordinating Council, 142 Second Ave., New York, N.Y. 10003.

Екзекутива УАКР

Завершується підготова до концерту О. Криси

Ню Йорк. — Підготова до першого від 15-ти років великого концерту українського соліста у престижевій залі Карнеґі Голл в Ню Йорку завершується. Як відомо, Олег Криса виступить у великій залі Карнеґі Голл в Ню Йорку в неділю, 21-го січня, о год. 3-ій по полудні. Він виконає при акомпаньяменті Татяни Чекіни твори Шуберта, Брамса, Шнітке, Шимановського і вперше перед американською публікою сонату на скрипку та фортепіян українського композитора Бориса Лятошинського.

О. Криса

Напередодні цього виступу перед американською публікою скрипаль був гостем на радієвій музичній передачі WQXR, якою провадить Роберт Шерман, 3-го січня, де він говорив про себе, свою музичну кар'єру, як також про твори, які він виконує, а слухачі могли зразки цих творів послухати у його виконанні.

О. Криса виступав вже перед 18-ти роками зі самостійним концертом у Карнеґі Голл і тодішній рецензент щоденника „Ню Йорк Таймс" Доналд Генеген писав у своїй критиці, що рідко можна почути таке гарне виконання Баха, яке одне може принести славу, коли б виконавець не був вже так відомим скрипалем, як О. Криса.

Тепер О. Криса є на довшому перебуванні в ЗСА і українська публіка Ню Йорку мала нагоду почути його віртуозну гру в Українському Інституті Америки. Саме концертова серія „Музика в Інституті" разом із Українським Музичним Товариством є спонзором того репрезентаційного виступу українського скрипаля-віртуоза.

Заповіджений концерт викликує широке зацікавлення та плянований приїзд українців з-поза метрополії Ню Йорку. Залишені квитки можна ще дістати, телефонуючи до каси Карнеґі Голл в Ню Йорку (212) 247-7800.

СІЧНЕВІ РОКОВИНИ В ДЖЕРЗІ СИТІ

Джерзі Ситі, Н.Дж. — Відділ Українського Конгресового Комітету Америки спільно з громадою відзначить Січневі Роковини. В неділю, 21-го січня в Українському Народному Домі відбудеться академія. Головну доповідь в українській і англійській мовах виголосить Галина Челок. В програмі також виступить бандурист Юліян Китастий. Церемонія піднесення українського прапору на міськім будинку відбудеться в понеділок, 22-го січня, о год. 10-ій вранці.

В лютому відбудеться надзвичайний Собор УПЦеркви в ЗСА

Бавнд Брук, Н.Дж. — „Українське Православне Слово", орган УПЦеркви в З'єднаних Стейтах Америки повідомляє, що 2-го, 3-го і 4-го лютого, згідно з постановою Ради Митрополії з 23-го вересня 1989 року, Блаженніший Владика Мстислав, Митрополит УАПЦ і УАПЦеркви в ЗСА, скликає до церкви св. ап. Андрія Первозванного в Савт Бавнд Бруку надзвичайний Собор Української Православної Церкви в ЗСА.

Собор відбудеться з участю єпископів, духовенства та мирян — делеґатів парафій, прицерковних установ та церковних організацій.

Передбачений порядок нарад: відкриття Собору Митрополитом Мстиславом, вшанування пам'яти померлих архипастирів та вірних УПЦеркви в ЗСА, вибір Президії, звіт Мандатної комісії, обрання соборових комісій, доповідь в Владики Митрополита про події, пов'язані з відродженням УАПЦеркви в Україні, розгляд запропонованих Статутовою комісією змін і додатків у статуті УПЦеркви в ЗСА та затвердження поправленого статуту Церкви, справи, потребу розгляду яких буде стверджено на Соборі, закриття Собору Владикою Митрополитом.

Праці Собору будуть попереджені відправою Молебня, а закінчені молитвою подяки.

Пластуни в ЗСА прилучуються символічно до ланцюга соборности

Ню Йорк. — Як повідомляють з Крайової Пластової Старшини в ЗСА, до усіх пластових станиць в ЗСА вислано доручення в неділю 21-го січня, в часі традиційного пластового апелю, символічно злучитися із живим ланцюгом, який на заклик НРУП буде проходити між Києвом і Львовом, в цей спосіб, щоб усі пластуни творили дружнє коло сполучені синьо-жовтою лентою.

В дорученні говориться також про те, що слід запросити до цього живого кола єдности цих гостей з України, що саме перебувають в даному місті на відвідинах у своїх рідних.

Як відомо, пластуни завжди переводять в роковини державности і соборности України свої святочні апелі з відповідною програмою та з особливим відміченням успіхів пластунів, відзначенням їхньої праці та підвищенням пластових ступнів.

Появилася збірка поезій Є. Гординського

Нюарк, Н.Дж. — Минулого року з видавництва „Сучасність", т. XII, на літературному ринку появилося цінне видання — збірка поезій Святослава Гординського п.з. „Поезії" — вірші оригінальні і переклад-ні.

Ця 447-сторінкова книжка — містить 15 циклів віршів та численні переклади з творчости неукраїнських поетів — від 1933 року до переїзду Святослава Гординського в Америку 1947 року. Видання це ілюстроване фотографіями-репродукціями авторових і інших мистецьких творів, обкладинок з раніше опублікованих його збірок, світлинами з родинного альбому.

Книжку „Поезії" в твердій обкладинці, в ціні — 25-ти американських долярів, можна набути, звернувшися на адресу: Sučasnist, Mr. Y. Smyk, 744 Broad St., Suite 1116, Newark, N.J. 07102-3892.

Журнал „Жовтень" міняє назву

Джерзі Ситі, Н.Дж. — Журнал „Жовтень" помістив повідомлення в останньому числі минулого року про те, що цей літературно-мистецький та громадсько-політичний місячник Спілки Письменників України, який виходить у Львові, з новим роком міняє свою назву на „Дзвін".

Повідомлення поміщене на останній сторінці „Дзвін" — так буде називатися наш журнал із наступного року, — сказано в оголошенні.

Громада в Баффало спільно святкуватиме Січневі Роковини

Баффало, Н. Й. (І.Ч.). — У місті Баффало, Н.Й. цьогорічні святкування річниць незалежности і соборности українських земель підготовляє Громадський Комітет, який працює під патронатом місцевих відділів Українського Конґресового Комітету Америки і Української Американської Координаційної Ради. Громадський Комітет очолює президія у складі: Даша Процик — голова, Леонід Царик — заступник голови, Надя Ільківська — секретар і інж. Михайло Салдит — касир.

Святкування відбудуться в такому порядку: у п'ятницю, 19-го січня, відбудуться церемонії підписання проклямацій проголошення Українського Дня в повіті Ірі і в місті Баффало, спершу в повітовому будинку, а згодом у міському будинку; в неділю, 21-го січня, відбудуться Богослужби у всіх українських церквах баффалівського довкілля; по полудні, в год. 1:15, біля пам'ятника в'єтнамським воякам, українські ветерани вшанують пам'ять вояків американських і українських збройних сил, які впали на полі слави в обороні своїх батьківщин; в год. 2-ій в залі нарад Міської ради в ратуші міста відбудеться святочна програма, на якій головну промову виголосить президент СКВУ Юрій Шимко. Опісля Ю. Шимко зустрінеться з українською громадою Баффало в Українському Домі „Дніпро".

Понеділок, 22-го січня буде проголошений Українським Днем в повіті Ірі і в Баффало. В цьому дні перед повітовим і міським будинками будуть повівати синьо-жовті українські прапори.

У Дітройті помер В. Папіж

Дітройт. — В середу вранці, 17-го січня 1990 року, тут помер на 71-му році життя бл.п. Василь Папіж. Покійний був примірним громадянином і ціле своє життя присвятив Богові і Україні. Він був членом багатьох українських організацій і установ та постійним, довголітнім співробітником щоденника „Свобода".

Залишив у глибокій жалобі дружину Галину, брата Ілька, братанниць і братанків і дальшу родину в Україні й діяспорі.

У БОЛГАРІЇ СКАСУВАЛИ ПРИВІЛЕЇ КОМУНІСТІВ

Софія. — Понад 50,000 демонстрантів вийшли на вулиці міста з вимогою провести у Болгарії більш радикальні реформи і чесні вибори в новому році. Демонстранти співали пісні і викрикували антикомуністичні гасла. „Геть комуністів!" — скандував натовп, розмахуючи прапорами.

Керівники опозиційної організації „Союз демократичних сил" зачитали вимоги, які включають проведення двоступеневих виборів у травні і листопаді, аполітизацію армії і поліції, політичну незалежність при поступленні на працю, а також скасування статті конституції про монопольну владу комуністичної партії, що парлямент негайно зробив, вносячи тим самим багатопартійну систему.

Представник опозиції Петепер Берон, який прочитав вимогу союзу зі сходів собору Олександра Невського, закликав до боротьби за місця в Народних зборах, які поки що займають прибічники Тодора Живкова.

В кінці тригодинної демонстрації натовп зустрів бурхливими оплесками слова П. Берона, який вимагав створення „уряду національного примирення" і резиґнації прем'єр-міністра країни Ґеорґія Атанасова.

„Ми чуємо про зміни в сусідніх країнах, таких як Румунія і навіть Албанія, тому ми вимагаємо демократичних ґарантій", — заявив П. Берон, звертаючись до натовпу. Він закликав до надання народові Болгарії повного звіту з фінансової діяльности шостого відділу служби безпеки і виведення із складу уряду всіх колишніх коляборантів Тодора Живкова.

В листі, публічно прочитаному на демонстрації, голова Народних зборів Станко Тодоров звернувся до голови міської народної ради Софії і міністра внутрішніх справ з просьбою прийняти всі необхідні заходи, які ґарантували б нормальні умови праці Народних зборів. Тодоров повідомив, що члени Народних зборів мають справу з „цілком невизначеними" проблемами „в результаті масових зборищ, організованих офіціяльними і неформальними організаціями навколо Народних зборів".

Студентський лідер Еміль Кожлуков звернувся до уряду з пропозицією: „Чеські студенти ліквідували тоталітаризм як епідемію, і ми також очистимо Болгарію за чеською рецептою ще цієї зими".

Демонстранти у Східній Німеччині знищили гніздо шпигунства

Берлін. — Східньонімецькі демонстранти, переважно молодь, розчаровані постійними обіцянками нових керівників розпочати процес демократизації суспільства, позбавити комуністичну партію спеціяльних привілеїв, дозволити іншим політичним партіям брати участь у процесі демократизації і відбути нові вільні вибори, вийшли тим разом на вулиці Берліну з виразним завданням і цілями. Вони спочатку домагалися зустрічі з відповідальними партійними і урядовими керівниками, але коли ті припізнились і „залишили демонстрантів без опіки", але натомість збільшувались частини східньонімецького КҐБ і поліції, товпа демонстрантів повною силою і у великій кількості вдерлася до головної квартири державної служби безпеки, яка була шпигунським гніздом комуністичної розвідки. Чимало переловлених у вільному світі шпигунів вказували на цю квартиру, як на місце їхнього вишколу і зв'язку.

Лідери східньонімецької опозиції і комуністичні бюрократи, які відбували наради за круглим столом, були змушені перервати розмови коли розпочалась атака демонстрантів на будинок, зглядно комплекс будинків, що складався із 3,000 кімнат. Вони закликали демонстрантів до спокою, а прем'єр-міністер Ганс Мондров, комуніст, пропонував переговори.

Всі ці заклики не мали успіху. Демонстранти вже були всередині будівельного комплексу, ламали меблі й інше устаткування, палили і викидали через вікна на вулиці документи, фотознімки та інші матеріяли. Інші демонстранти збирали на вулицях все на купу і підпалювали домагаючись при тому ліквідації контрольованого комуністами КҐБ і побудови на цьому місці іншої людяної служби безпеки. Спостерігачі кажуть, що акт знищення головної квартири КҐБ є свого роду відплатою німців з за терор, винищування власного населення, знущання над інакомислячими, стосування фізичного тиску під час слідства тощо. Демонстранти порівнювали КҐБ до Ґестапо.

Товпа демонстрантів дещо заспокоїлася після заяви прокуратора Ганса-Гюрґіна Йозефа, що ведеться слідство проти Гоннекера й Мільке, щоб встановити їхню вину зради батьківщини і перекупства.

Демонстрації відбулись також в багатьох інших містах, зокрема в Ляйпціґу, Єні, Карль-Маркс Штаті, Цвікав та інших. В більшості східні німці домагаються об'єднання Німеччини в одну державу. Неспокої у Східній Німеччині напевно будуть продовжуватися, бо організатори демонстрацій заповіли нові маніфестації і страйки робітників, якщо керівництво й опозиція не вийдуть з якоюсь сприйнятливою ініціятивою.

У СВІТІ

У ПОНЕДІЛОК, 15-ГО СІЧНЯ, в Празі розпочалися переговори між Совєтським Союзом і Чехо-Словаччиною над справою відтягнення до кінця року військ СССР з території Чехо-Словаччини. Ці переговори відбуваються на домагання Чехо-Словаччини, уряд якої сподівається позитивного полагодження в найкоротшому часі, не зважаючи на поголоски, що Прага хоче домогтися бодай частинного полагодження ще перед виборами, які призначено на 8-го червня.

ПРЕЗИДЕНТ АЛБАНІЇ Раміз Алія публічно заперечив поголоски, що в країні відбуваються протестаційні маніфестації та зростає невдоволення громадян. Промовляючи перед робітниками автомобільного заводу в Тірані, він заявив, що це нічого іншого, як злобні поголоски сусідньої Югославії, щоби спровокувати внутрішні заворушення в Албанії та тим самим відвернути увагу від переслідувань албанців в Югославії. Одначе подібні поголоски прийшли також і з Греції, де ще окремо зазначено, що органи державної безпеки дуже посилили свою працю та нагляд, щоби зменшити заохоту албанців до будь-яких протестів чи маніфестацій. Про те, що життя в Албанії пливе нормальним руслом, принайменше назовні, інформують також східньоевропейські та західні дипломати.

М.ҐОРБАЧОВ НАКАЗАВ ЗБІЛЬШИТИ ВІЙСЬКОВІ ЧАСТИНИ В АЗЕРБАЙДЖАНІ

Москва. — Генеральний секретар ЦК КПСС і президент СССР Міхаіл Ґорбачов, після ще одної консультації зі своїми найближчими дорадниками і високими старшинами армії та КҐБ, наказав збільшити висилку вояків до західньої частини Азербайджану. Крім реґулярних військових частин туди послано спеціяльні частини КҐБ і воєнні гелікоптери, які у ситуації громадянської війни виконують осoбливо важливу ролю.

Совєтське пресове агентство ТАСС повідомило, що озброєні різнородною зброєю, включно до тяжких автоматичних крісів, азербайджанці і вірмени продовжують атакувати одні одних, хоч, як твердять західні кореспонденти, азербайджанські мусулмани перемагають не кількістю людей, але кількістю і якістю зброї, яку вони правдоподібно отримують контрабандою від Ірану. Число вбитих значно збільшилося і за офіційними даними сягає 56, але вірменські дисиденти-націоналісти, з якими по телефону говорили західні кореспонденти, кажуть, що число вбитих і поранених є значно вище.

Жертвами конфлікту є переважно вірмени, яких вбивають азербайджанці не тільки в Баку, але також в Нагорному Карабаху та інших місцевостях. Поки що не відомо чи 11,000 совєтських вояків і спеціяльні частини КҐБ зуміють припинити бої між двома народами, чи прийдеться Москві збільшити військові відділи для чого М. Ґорбачов має усі уповноваження. Також не відомо чи присутність війська зменшить чи збільшить напруження між вірменами і азербайджанцями. Останні погрожують Москві довгою війною, кажучи „хочете мати другий Афганістан — матимете, якщо станете по стороні вірменів". Натомість вірмени маніфестують в Москві і багатьох країнах вільного світу, домагаючись від урядів Заходу і Сходу охорони цивільного населення у Вірменії. Треба сумніватися, — кажуть політичні спостерігачі, — чи якась із західніх країн відважиться прийти хочби з політичною допомогою для Вірменії. Наприклад, Адміністрація президента Джорджа Буша, прийняла до відома висилку совєтського війська до Азербайджану, а речники Адміністрації своїми заявами навіть виказують дозу симпатії і співчуття для М. Ґорбачова, який, на їхню думку, має „великі внутрішні клопоти".

Більшість совєтських вояків і спеціяльних частин КҐБ стаціонують на території західнього Азербайджану, намагаючись заспокоїти хвилю ненависти. Натомість офіційні представники Вірменії нарікають, що Москва отягалася з висилкою війська і тому конфлікт поширився. Представник міністерства закордонних справ Ґеннадій Ґерасімов заявив в Москві кореспондентам, що він не мавби відваги характеризувати події в Азербайджані, як громадянську війну. Він критикував західніх кореспондентів, що вони перебільшують конфлікт і тим самим не роблять прислуги нікому і не працюють для привернення спокою.

В АМЕРИЦІ

МІЛЬЙОНИ ЛЮДЕЙ по цілій країні не мали змоги здійснити телефонічні розмови на довгі відстані в понеділок, 15-го січня, в наслідок несправности нової компютерової програми компанії Ей-Ті-Ті. Причина проблем телефонічної компанії була виявлена під вечір, не спрацьовувала програма компютера по переключенню з одної телефонної сітки на другу. Компанія повідомила, що зіпсування компютерної системи могло викликати набагато більше проблем, якби це сталося у звичайний день, в понеділок переважна більшість банків, державних бюр та бизнесів була зачинена у зв'язку із святкуванням дня народження Мартіна Лютера Кінґа.

12 ВІДСОТКІВ НАСЕЛЕННЯ Америки — негритянського походження, 21 відсоток американських військовослужбовців — негри. Генерал Колін Павелл пояснює це тим, що в армії негри мають на багато більше можливостей, як в будь-якій іншій сфері. Генерал К. Павелл, перший в історії країни негр, який зайняв найвищу військову посаду предсідника Об'єднаного комітету начальників штабів. В програмі, присвяченій Дню Мартіна Лютера Кінґа, генерал К. Павелл сказав: „В армію повинні йти ті, які хочуть служити, які мають відповідні кваліфікації. Процес зростання кількости військовослужбовців негритянського походження не повинен нікого лякати".

ОДИН З НАЙБІЛЬШ послідовних антикомуністів в Конгресі, сенатор з Північної Каролайни 68-літній Джессі Гелмс, знову кандидує. Про погляди Дж. Гелмса свідчить те, що він постійно боровся проти проголошення дня Мартіна Лютера Кінґа національним святом. Не тому, що він є проти негрів, але тому, що сенатор підозріває підігравання діяльності комуністам. Відповідь на це можуть дати архіви Кінґа, які будуть оприлюднені лише після 50-ти років від дня його вбивства, в 2018 році. Сенатор Дж. Гелмс, відомий під прозвищем „Санатор Ні", завжди виступав проти ініціятив ліберальних законодавців.

ІНСТИТУТ ЕКОНОМІЧНОЇ політики в понеділок, 15-го січня, оприлюднив звіт про фонди, які витрачають ЗСА на нижчу та середню освіти. Беручи до уваги середню суму, яку витрачає 13 розвинених індустріяльних країн світу на едукацію, Америка опинилася на останньому місці після Швеції, Австрії, Швайцарії, Норвеґії, Бельґії, Данії, Японії, Канади, Західньої Німеччини, Франції, Голляндії, Англії та Італії. „Якщо ЗСА підвищать фонди на початкову та середню освіту, щоб наблизитись до 'середнього' рівня країні необхідно буде додаткових 20 біл. дол. річно", — говориться у звіті. Іділ Рейзелл, яка написала звіт, спираючись на дані, опубліковані федеральною владою, науковими, культурними та освітніми організаціями Об'єднаних Націй, підкреслює, що ЗСА витрачає відносно великі фонди на вищу освіту. Загальна сума, яку Департамент освіти витратить в цьому році, досягатиме 353 біл. дол.

ОБОРОНЦІ КОЛИШНЬОГО панамського диктатора Мануеля Антоніо Норієґи, а тепер в'язня у федеральній в'язниці в Маямі, заявляють, що розголошення недоказаних ще злочинів, зокрема торгівлі наркотиками, публікація фотознімки Норієґи з табличкою кримінальника і номером 41586, не дає їм можливости належно підготовити процес, який ледве чи зможе відбутися об'єктивно в ЗСА в обставинах загального розголошення і „засуду" ще перед відбуттям процесу. Адвокати також сумніваються чи суд зможе скомплектувати лаву присяжних з осіб, на яких не мали б впливу останні події і кампанія проти Норієґи, ведена засобами масової інформації і заяви речників Федерального уряду. На їхню думку були порушені конституційні права підсудного.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc at 30 Montgomery Street Jersey City N J 07302

Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашингтоні (202) 347-UNAW (202) 347-8631 (факс)

Subscription 1 year — $40.00 6 months — $22.00 3 months — $12.00 UNA members 1 year — $15.00 Change of address — $1.00 Make check or money-order payable to Svoboda

Postmaster Send address changes to

Svoboda 30 Montgomery Street Jersey City N J 07302
Tel (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City N J

P.O. Box 346 Jersey City N J 07303

Триденний іспит Ґорбачова у Литві

За час своєї п'ятилітньої кар'єри як генеральний секретар Компартії і президент СССР Міхаїл Ґорбачов стрічався вже і конферував із найповажнішими лідерами сучасного світу — з різних його земних частин. Виявив культурні манери поведінки і хист пристосуватися до чужої високопоставленої особи. Наприклад, він, атеїст, титулував Папу Івана Павла II „Ваша Святосте". Не володіє чужими мовами і користується перекладачами, але має велику певність себе і свободу поведінки. Проте в минулому тижні він мав такі зустрічі, які виводили його з рівноваги. Поставлений перед факт схвалення Компартією Литви, що вона відмовляється надалі підпорядкуватися проводові Компартії СССР і перед вимогу привернення Литві її повної державної самостійности — Ґорбачов поїхав на три дні до Литви, покладаючися на свій дипломатичний і діялектичний талант, щоб переконати литовців, що вони повинні залишитися в Союзі. Переціннив власні сили. Зустрівся з твердою і непорушною настановою всіх верств литовського народу.

На його привітання зібралася найбільша маніфестація чи демонстрація, яку у новітньому часі бачив світ. 300,000 литовців — чоловіки, жінки, молодь і діти залягли велетенську площу і всі її бічні вулиці у Вільнюсі. Були тримовні транспаранти — литовські, англійські і російські. Між ними також заклики: „Москалі — додому!"

Ґорбачов переконував, просив і грозив. В одному місці заявив у розмові з лідером півоофіційної самостійницької організації: „Я — ваш приятель. Але як будете наполягати на своєму, то я вживу всіх заходів, щоби загнати вас у кут". Такої погрози його розмовець не злякався. Усім литовцям і всьому світові ясно, що Ґорбачов не може вислати війська для здавлення литовського самостійницького руху. Не тільки тому, що він обіцяв президентові Бушеві під час конференції на Мальті, що силою не переслідуватими свободолюбних національних рухів, але й тому, що це було б загирення всякої надії на допомогу Заходу у поборюванні економічної катастрофи і що це був би кінець його, Ґорбачова, перебудови. Думаючи, що це тільки у Вільнюсі міське населення, інтеліґенти і студенти бунтуються, Ґорбачов поїхав на провінцію, до фабрик і до колгоспних господарств. Скрізь знаходив такий сам настрій, скрізь стрінувся з рішучими вимогами — привернути державний статус Литви з-перед 1940 року, коли Сталін за згодою від Гітлера зайняв військом Литву.

Ґорбачов заявив одному литовському діячеві: „Коли подружжя пересварилося і рішило розвестись, то все ж ще думає над можливостями злагоди". Йому відповіли: „Литва не була подружена з Совєтським Союзом. Її знасилувано, вона натерпілася і тепер має цього досить та вимагає привернення їй пограбованої свободи". Речник Ґорбачова Ґенадій Ґерасімов заявив у Москві, що дійсно — конституція СССР дозволяє складовим Республікам виступити з Союзу. Але це вимагає окремої процедури і совєтський уряд думає видати у цій справі окремий закон. Майже одночасно лідер ортодоксійного крила в Компартії, Їґор Ліґачов дав інтерв'ю фінській пресі, в якому признав, що „національних проблем не можна розв'язувати танками", але він також висловився за збереження „єдности" Совєтського Союзу.

Сприяють Ґорбачову дві обставини. Поперше — зорганізований у військово-політичному бльоці НАТО вільний світ з ЗСА у проводі у теорії підтримує принцип самовизначення народів і, зокрема, ЗСА не визнають совєтської анексії трьох прибалтійських країн. Але у практиці Америці і її союзникам більше залежить на збереженні Ґорбачова, як на самостійності Литви. Бо Ґорбачов відмовився від сталінського ідеалу — маршу до Атлантику та погоджується на редукцію різних родів зброї. Другим сприятливим йому чинником є слабість двох інших прибалтійських республік, Латвії і Естонії. Вони теж вимагають привернення їм самостійности, але мають великі труднощі із численними московськими напливовим елементом і слабою економікою. Отож, вернувшись з Литви до Москви — Ґорбачов зробив новий політичний „трюк": заявив, що він не є ворогом партійно-політичного плюралітету. Це проблема, яка вимагає окремої аналітики. Покищо — в лютому мають відбутися в Литві вибори — хоч згори можна передбачати їх некорисний для Москви вислід — Ґорбачов прагне використати кілька тижнів для дальших розмов. Вони були й будуть невдачні. Ґорбачов склав іспит у Лондоні, на Мальті, у Ватикані, не склав його, однак, у Литві.

Омелян Твардовський

ЕКОЛОГІЧНА НЕБЕЗПЕКА В УКРАЇНІ

II

У водогосподарських розрахунках до уваги береться маловодний рік (35 млрд. куб. м.) Така ситуація, за статистичними даними, буває раз у 20 років. Коли порівнювати цю величину з обсягом водоспоживання, то одержимо цифру, яка засвідчує, що використовується води більше, ніж є у маловодний рік. Чи можливо це? Так, бо на Дніпрі побудовані водосховища, які дають змогу нагромаджувати воду в періоди багатоводдя. Але при цьому слід зауважити, що тут було б достатньо одного-двох водосховищ, а не шести, які, наче тромби в кровоносній системі, загрожують самому існуванню Дніпра. Перший висновок: масштаби використання вод Дніпра набули таких обсягів, що всяке їх збільшення вже загрожує самому існуванню Дніпра, як ріки, тобто самому існуванню України, 80 процентів території якої лежить у басейні Дніпра: I другий висновок: третина вод Дніпра — це не ті солодкі життєдайні води, про які говорив давньогрецький історик Геродот, а стічні води підприємств, отруєні хімікатами дренажні води зрошувальних систем. Все це переконливо свідчить, що Дніпро тяжко хворий і потрібні рішучі й невідкладні заходи по його врятуванню.

Коли хворий людський організм, то для уточнення перебігу хвороби і вжиття заходів для його одужання роблять аналізу крові. Таку ж методу застосовується і до річок — виконують гідрохімічні аналізи їхніх вод. Що ж до Дніпра, то якісний склад його вод свідчить не лише про занепад самого Дніпра, бо річкові води є інтеґральними показником здоров'я не тільки ріки, але й території її басейну, тобто свідчать про те, що нерозумна господарська діяльність і всевладдя союзних міністерств підірвали й екологічне здоров'я України. Дані багаторічних спостережень за якісним складом вод Дніпра дозволяють твердити, що загалом басейн ріки можна охарактеризувати як дуже забруднений з тенденцією до дальшого погіршення. Особливо забруднені промисловими відходами ділянки Дніпра нижче великих міст. Чільне місце серед них займають Запоріжжя, Дніпропетровськ, Дніпродзержинськ, Київ, Криворізький басейн скидає в Дніпро шахтні води з високим вмістом солей, що приводило до заморів риби на окремих ділянках Каховського водосховища. Не додають здоров'я річці також п'ять атомових станцій на Дніпрі та його притоках (Запорізька, Чорнобильська, Смоленська, Ровенська, Хмельницька), а також розміщений по сусідстві атомовий гігант на річці Південний Буг.

Я вже згадував, що для задоволення потреб регулювання, стоку Дніпра достатньо двох водосховищ — Кременчуцького і Каховського. Всі інші побудовані лише для реалізації горезвісної концепції так званого комплексного використання водних ресурсів, жертвою якої вже стали і Адар і Севан, під дією якої знемагає Волга. В кінці 40-их і в 50-их роках, коли проєктувалися і будувалися дніпровські водосховища, екологічні, економічні і соціяльні втрати просто не бралися до уваги. Чим грандіозніше водосховище, чим більше буде затоплено земель, тим краще, бо земля у нас нічого не коштує. Вода? Також нічого. Історичні пам'ятки Київської Русі, козацькі могили підуть під воду? Та навіщо вони нам, коли ми збудуємо нові квітучі агроміста в безводному степу і проведемо туди воду.

Ніхто в світі не будує великих водосховищ на рівнині і не затоплює стільки земель? Так то ж тільки капіталісти женуться за прибутками, а ми для всенародного блага маємо 'сталінський плян перетворення природи'. От і 'перетворили'. То давайте хоч тепер, хоч приблизно оцінимо найбільші втрати. На Україні на один кубічний кілометр нагромадженої води припадає 340 кв.км. затоплених земель, тоді як у гірських умовах Закавказзя — 90 кв.км. і навіть у цілому для Російської федерації — менше 160 кв.км. Інакше кажучи на Україні в два-три рази невигідніше будувати водосховища, ніж в інших регіонах країни. А коли врахувати різницю в родючості затоплених земель, то

(Закінчення на стор. 4)

Христина Машат

„ОҐОНЬОК" ПРО ПОДІЇ 1-ГО ЖОВТНЯ У ЛЬВОВІ

Передовий суспільно-політичний та літературно-художній тижневик „Огоньок" у грудневому числі 51 надрукував велику статтю свого коментатора Ґеорґія Рожнова „У пітьмі".

Стаття присвячена жорстокій розправі над демонстрантами у Львові 1-го жовтня минулого року та розслідуванню цієї справи, про що писала „Свобода" 6-го та 13-го жовтня. Автор, обурений подіями, був у Львові, розмовляв з учасниками демонстрації, свідками безправ'я і жорстокости, представниками влади: першим секретарем міського комітету партії Віктором Волковим та предсідником міського виконавчого комітету Богданом Котиком, з „деякими представниками органів міністерства внутрішніх справ", які вимагали повної конфіденціяльности.

Після змалювання переконливої яскравої-реалістичної картини демонстрації та побоїща, яке тривало всього сім хвилин „загін спецпризначення без жодного попередження вправно „професійно" працював гумовими палицями, бив навмання дітей, жінок, старших, лежачих. Через кілька хвилин поливальна машина ЛВО 20-50 змивала кров з бруку. Так у Львові закінчилось святкування 50-ліття возз'єднання, 4-ий республіканський фестиваль народної творчости та „День міста Львова". Рожнов пише: „Про те, якою кривавою була неділя, 9-го квітня, у Тбілісі знають мільйони людий. Це наш спільний біль. Але правда про менш криваву неділю 1-го жовтня у Львові, де також били, але не до смерти, нікому не відома. В тому числі й мені".

У пошуках правди „у пітьмі" коментатор „Огонька" написав статтю. Відповідаючи на питання: „Що говорила совєтська преса впродовж останніх півроку про ситуацію в Україні?" Г. Рожнов пише: „Ті совєтські громадяни, які слідкують за програмою „Час" та читають центральні газети впевнені: Львів переповнений різного роду екстремістами, кількість яких зростає щогодинно. Взяти хоча б кількість неформальних організацій: НРУП, УГС, СНУМ, Студентське Братство, НТШ, Комітет Оборони УКЦ, Товариство Лера... Вся ця яскравість політичного життя Львова ще недавно з офіційних трибун називалася українським буржуазним націоналізмом". Автор статті описує свою поїздку до Львова ще в серпні минулого року: „В перший день свого перебування у Львові я відчув тривожність місцевого життя. Здавалось, що гомін натовпу навколо місця з портретом Т. Шевченка, де плянується пам'ятник Кобзареві, ніколи не вщухне, а сотні людей взагалі не відходять від будівель обласного комітету партії та прокуратури. Конфронтація наростала і ні в одної, ні в другої сторони вже не було бажання запобігти вибухові. Не думав тоді, що не мине й місяця, як мені знову прийдеться з відчаєм та обуренням поспішати до Львова".

„Навряд львів'янам відомо, яким підозрілим для управління внутрішніх справ здавалося їх святкування, які немалі сили були стягнені до міста під виглядом забезпечення громадського порядку. Ніде не оголошувалося, те, що начальник політвідділу обласного віддділу УВС полковник міліції А. Панікарський командував відділом міліції у складі 72-ох працівників сільських районних відділів області. Його колега — заступник начальника обласного УВС полковник А. Резник став командиром загону, до складу якого входило понад 100 офіцерів „кабінетних" працівників міського й обласного управління. Власне це військо, озброєне гумовими палицями зустріло людей, що підійшли до УВС на вул. Коперніка о 8-ій год. вечора. „З боку демонстрантів ніяких протиправних дій не було", — сказав А. Панікарський в розмові з народним депутатом СССР Романом Федорівим та поетом Романом Лубківським. На питання: „Хто дав наказ загонові спеціяльного призначення напасти на демонстрантів?" ніхто не може дати відповіді.

Автор статті звернувся до Б. Котика та В. Волкова з однаковим питанням: де вони були ввечері 1-го жовтня. Обидва мали приготовану однакову відповідь: після святкувань були вдома, телефони мовчали, їм не відомо, хто дав цей безглуздий наказ і чому загін спеціяльного призначення діяв з такою жорстокістю. Г. Рожнов задумується над тим, кому це вигідно, лише тим, хто хоче, щоб у місті запанувала тиша одностайности і казармової покірности.

Для розслідування „інциденту" до міста прибула група членів Верховної Ради СССР, паралельно з якою почала працювати комісія львівських депутатів, прокуратура піднесла судову справу. Пленум львівського міського комітету партії гостро засудив дії спецзагону міліції і назвав це ганебним фактом. Автор статті говорить про розмови на пленумі, які „намагались заспокоїти львів'ян правдою, хоча вона була скупою, половинною, але повинна була запобігти насиллю, яке породжує помсту. Ще не закінчена робота депутатської та суспільної комісій, ще триває слідство, яке почала прокуратура. Але комісія Верховної Ради СССР у своєму звіті вже тепер засуджує дії спецзагону міліції: 'Ситуацію можна було стабілізувати мирним шляхом, люди не проявляли жодних агресивних намірів, не потрібно було застосовувати засобів активної оборони. Совєтські та правоохорончі органи влади Львова намагались віднестися до події 1-го жовтня, як до буденних та не вжили заходів для ліквідації їх негативних наслідків, не інформували населення про те, чому так сталося' ".

Не зважаючи на рішення комісії, прокурор области Л. Ізосімов обурюється „хуліганськими діями, анархією та екстремізмом" святкувань та демонстрації. А перший заступник прокурора України Н. Потебенько та його колега С. Литвинчук одноголосно підтримують дії міліції та називають їх „правомірними та обґрунтованими, інцидент лежить на совісті екстремістів".

Автор статті „У пітьмі" Г. Рожнов на закінчення пише: „Ситуація у Львові дійсно складна і покищо не можна нічого передбачити. Львів'яни чекають прямої, чесної, відвертої відповіді на цілий ряд питань. Істрайковий комітет ще не розпущений. Він засідає недалеко обласного комітету партії, у старовинній будівлі, яка називається Пороховою баштою".

На жаль, у статті не були опубліковані факти, про які довідався автор у розмовах з „деякими представниками органів міністерства внутрішніх справ", але якщо слідство прокуратури не викриє всієї правди про події 1-го жовтня у Львові, не висуне конкретні обвинувачення конкретним винуватцям, то ці факти будуть оприлюднені на сторінках журналу „Огоньок".

КУТОК БРАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТИ

Братські постанови на 1990 рік

Із новим роком, для нас, фратерналістів, — це пора застановитися як поліпшити та збагатити братське життя нашої організації і як старатися дотримуватись цих постанов під час року.

Пропоную таких десять постанов для усіх відділів та членів Українського Народного Союзу:

1) Як секретар, урядовець і як член Відділу УНСоюзу, я активно втримуватиму зв'язок із усіми членами нашого Відділу;

2) як секретар і урядовець скликуватиму сходини, або як член буду на них присутнім, бодай раз на місяць;

3) як секретар або урядовець скликуватиму інформативні сходини і буду присутнім на інформативних сходинах, де буде йти мова про найновіші зміни й справи в УНСоюзі;

4) залежно від мого становища чи моєї здібности, приготовлятиму, допомагатиму приготовляти або буду присутнім на товариських імпрезах для союзових членів та їхніх родин, або співпрацюватиму із іншими відділами, щоб улаштувати такого роду імпрези;

5) залежно від моїх здібностей, чи становища у Відділі або в громаді, організуватиму або підтримувати буду курси українознавства, української мови, танцювальні групи, хори, церковні організації, організації молоді, або інші релігійного характеру організації в моїй громаді цього року;

6) залежно від моєї здібности, чи мого становища, — організуватиму або братиму участь в збірках на ціль курсів української мови, української культури, хорових ансамблів, груп народних танців, організацій молоді, церковних чи релігійних організацій та інших організацій в своїй громаді;

7) організуватиму підтримуватиму чи співпрацюватиму з іншими, щоб відбулися спортові імпрези для молоді, або інших членів;

8) як провідник Відділу, організуватиму акцію збирання фондів або речей для бідних чи на харитативну організацію, або як член буду брати участь у такій акції і підтримувати її;

9) як провідник Відділу, організуватиму відділовий комітет, щоб відвідувати членів Відділу, — хворих, старших, інвалідів, або членів родин союзовців, — хворих, старих, або інвалідів, або братиму участь в акціях таких комітетів;

10) особисто буду присутнім і як провідник Відділу посилатиму відділового представника на похорон або панахиду союзовця, або членів його родини і потішатиму родину померлого в їхньому горю.

Дотримуючися цих десять постанов, ми причинимося до цього, щоб поліпшити і збагатити не лиш братське життя нашої організації, нашої громади, а також наше особисте життя.

Андрій Воробець
Координатор

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ПРО „БЕЗВАРТІСНИЙ ЗАКОН"

В справі закону удержавлення української мови появилась дуже второпна стаття проф. Мирослава Семчишина („Свобода" з 28-29-го грудня 1989 року. Загальна оцінка змісту того закону оправдана. Мені йдеть про висновок спрецизований у заголовку статті. Автор закінчує статтю так: „Заповіджені на березень 1990 року вибори до Верховної Ради УССР будуть своєрідним іспитом зрілости і національної гордости народу на батьківщині, бо він має вибрати депутатів, які теперішньому антинаціональному законові, який компромітує нас перед іншими народами, вставлять міцніші зуби!" Добре сказано про ці зуби! Правильно сказано, що закон дуже недолугий. Але годі теж казати, що він „безвартісний". Це врешті не в гармонії з тим, чим автор закінчив статтю.

Борис Олійник, голова комісії, де цей закон опрацьовувала, висловився так про той закон; „Насьогодні — він оптимальний!" Насправді ж бо. Хто схвалював цей закон після вісьмох місяців торгів? Та не хто інший як у подавляючій більшості прислужники Щербицького і його однодумці. Можна вимагати, щоб ці малороси і русофіли виступили яскравіше проти власної ворожости до всього українського? Та ж вони нехтують українським словом, де можуть, ну й не думайте, що ні — більшості з них треба б назад до початкової школи, щоб набути української грамоти.

Д-р Ахіль Хрептовський, який побував довше в Києві в справі організації там з'їзду лікарів і мав зустрічі з визначними діячами, каже, що дехто з них тут говорить до вас по-українськи, а обернувшись у вашій присутності до жінки по-російськи. Схвалений закон — початок і в тому сенсі це досягнення, і в тому його вага і вартість. Перший крок. Треба часу, щоб більш „зубатий закон" міг зачати кусати. Візьме часу заки селянин, що тікаючи від колгоспу до міста, повернеться до рідної мови, яку покинув зі сорому, що він селюх-хахол.

Навіть нова Верховна Рада з більш „зубатим" законом не поможе доки чоловіки, які намагаються українізувати громадське і державне життя, не стануть говорити до жінок і дітей рідною мовою. Треба багато праці і зусиль, з яких формування пошани до свого — найосновніше й істотніше. То ж у висновку, як на початку, схвалений закон таки вартісний.

М. Бараболяк
Риверсайд, Ілл.

Володимир Барагура

ЗБІРКА „МОЯ ТАЄМНИЦЯ" — ТВІР ІЗ ВИХОВНИМ СПРЯМУВАННЯМ

Саме появилася друком своєрідна збірка оповідань для дітей старшого віку та для юнацтва авторства Лесі Бризгун-Шанти п.з. „Моя таємниця". Збірка присвячена Тисячоліттю Хрищення України.

В чому лежить своєрідність і таємничість цієї збірки?

Своєрідність її проявляється в тому, що героями окремих оповідань не є людські персонажі, але з одного боку духові вартості — релігійність і віра в поміч Матері Божої і в Господню опіку, з другого боку почуття національної свідомости, любов до батьківщини й до земляків, вікове зберігання рідної традиції. Людські персонажі це тільки втілення, видимі засоби, завдяки яким ці вартості вищого порядку можуть себе проявити. Цими позитивами просякнута й насичена збірка.

Символом опіки Пречистої та Господньої любови є в збірці золотий медальйон, реліквія з 1037 року. На ньому зображена подоба Матері Божої на чоловому боці медальйону та подоба невідомого святого на зворотній сторінці. Таємничою притаманністю цього медальйону є його спроможність помагати в скрутній життьовій ситуації цим людям, які мають глибоку, непохитну віру в його чудодійну силу.

Сама авторка підтверджує силу віри, цитуючи на одній із титульних сторінок, як мотто, „Псалом 50":

Хто живе під покровом Всевишнього,
хто в тіні Всемогутнього мешкає,
той скаже до Господа:
„Охороно моя та твердине моя, Боже мій, —
Я надіюсь на Тебе!"...

Цей медальйон є провідною ідеєю та рушійною силою подій, які відбуваються в оповіданнях. Він об'єднує в одно органічне ціле кільканадцять тематично різних розповідок-епізодів із різними персонажами в різних часово періодах історичного буття нашого народу. Авторка так характеризує коротко ці оповідання: „Вони пройшли століттями, проплили океанами й опинилися на північному континенті Америки".

Хід подій і пригод у, здавалося б, безвихідних ситуаціях, дуже довгий — від княжих часів за Володимира Мономаха, почерез монгольську навалу, козацькі часи і татарсько-турецьке лихоліття, через часи панщини й кріпацтва, большевицький терор, сибірські концтабори, події двох світових воєн по сьогоднішню хвилину.

Авторка вміщає ці події в суцільне, нерозривне кільце, на обох полюсах якого є ця сама дата — 1985 рік. Збірка починається розповіддю про Галочку, яка видужує в шпиталі після операції завдяки вірі в поміч таємничого медальйона, який подарувала їй мама. Цей медальйон зберігся від довгих років у їхній родині. Мама Галочки отримала його від свого дідуся, який привіз його з Сибіру, як подарунок від співв'язня. Після видужання Галочка дарує його пораненому українському морякові Мирославові Медведеві, який у 1985 році бажав волі, вискакуючи з совєтського корабля. Вона подарувала його Мирославові з надією, що „він ще знайде волю. Віра йому допоможе, Віра в Божу Матір і в Божу волю".

У ці спаяні, закриті рами архітектонічної побудови твору автора убгала низку розповідей про різних українських людей, різних часів, різних прошарків, яким допомагав урятуватися з безвихідних ситуацій цей самий медальйон, який від 1037 року переходив з рук до рук.

Задум зробити героєм окремих розповідок не людські персонажі, а ідейні, удуховлені елементи релігійного і національного характеру, робить збірку цінною й виховною.

Хто бажає довідатися, як цей медальйон мандрував з рук до рук, як допомагав тим у чиєму посіданні він знаходився й які вірили в його чудотворну силу, хай прочитає книжку, а тоді стане йому теж ясно, чому заголовок твору є „Моя таємниця".

Візуально чудодійна сила медальйона підкреслена, тим, що на початку кожного оповідання є відбита подоба цієї реліквії. Книжка прикрашена теж численними зарисовками облич окремих пересонажів, які виконала донька авторки Людмила Шанта. До зарисовок позувала молодь. Крім того в тексті збірки є репродукція ікони Матері Божої — Оранти з собору св. Софії в Києві, ґравюри Печерської Лаври й Почаївського монастиря, зразок козацького підводного човна, мапа походів запорожців на Туреччину, здобуття Каффи під проводом гетьмана Петра Конашевича- Сагайдачного, козацька сторожева фігура, Почаївське чудо-оборона монастиря Покровом Матері Божої від татар і турків, два фота собору св. Софії, репродукція картини Т. Шевченка „Виміна людей за псів", картина походу князя Володимира Мономаха проти половців і численні репродукції заставок із стародавніх рукописів. Обкладинка зображає плиту огорожі церковних хорів, різьблених у камені з XI століття.

Книжка має 180 сторінок з поясненнями історичних подій та з поданням джерельних матеріялів, якими авторка послужилася.

Книжку можна придбати в обох книгарнях „Арка" в Торонто, або в авторки за ціну 10.00 дол. Адреса: L. Shanta, 98 Dewson St., Toronto, Ont. M6H 1H3, Canada.

ЗВЕРНЕННЯ

ДО УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКИХ, УКРАЇНСЬКИХ КОМБАТАНТСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ, ОРГАНІЗАЦІЙ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ ТА ВСІЄЇ ЗОРГАНІЗОВАНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ В З'ЄДНАНИХ СТЕЙТАХ АМЕРИКИ

Представники українських крайових комбатантських організацій на своєму спільному засіданні, яке відбулося в суботу, 16-го грудня 1989 року, в Ню Йорку, узгіднили, щоб у 1990 році гідно відзначити 40-річчя геройської смерти ген. -хор. Романа Шухевича-Тараса Чупринки, головного командира Української Повстанської Армії, голови проводу Організації Українських Націоналістів на рідних землях, голови Генерального Секретаріяту Української Головної Визвольної Ради.

Тому звертаємося до відділів комбатантських організацій, до організацій молоді, із закликом творити на терені своєї діяльности місцеві комітети для гідного відзначення цієї річниці.

В місцевостях, де немає комбатантських організацій, таке відзначення повинні ініціювати й організувати діючі організації.

Пропонуємо таке відзначення відбути в місцях від березня до травня 1990 року.

За комбатантські Організації:

Осип Труш
голова Головної управи Об'єднання б. В. Українців в Америці

Роман Гасцький
голова Крайової І-ої Укр. Дивізії УНА в ЗСА

Лев Футала
голова Головної управи В. УПА ім. Романа Шухевича В ЗСА

Микола Чуйко
голова Головної управи Об'єднання к. В. УПА в ЗСА і Канаді

Володимир Гладич
голова Головної управи Об'єднання к.В. 2-ої Укр. дивізії УНА в ЗСА

Дмитро Биковець, мол.
голова Крайової управи Українсько-Американських Ветеранів в ЗСА.

Мирослав Кальба
екз. заст. голови Дружини Українських Націоналістів

По інформації можна звертатися до Богдана Ковалика на адресу: Bohdan Kowalyk, 61 Bryant Rd., Yonkers, N. Y. 10701; tel.: (914) 965-8460.

ПОКИ 50 ГЕНЕРАЛІВ і адміралів НАТО розробляють плян щорічних військових маневрів, професорський склад коледжу Воєнної стратегії Фльоти в Нюпорт, Р.Ай, почав розглядати питання відповідних змін у навчальній програмі у зв'язку з драматичними змінами в Східній Европі. „Росіяни вже не є загрозою. Загрозою є невідоме", — сказав капітан Джан Гайт. Голова стратегії воєнного коледжу Робін Пірі підтримав свого колегу: „Спроба створити навчальний плян в умовах таких драматичних змін виглядає як спроба намалювати поїзд у русі". Армія, Фльота та Летунство мають свої коледжі воєнної стратегії та Департамент оборони спонзорує ще два, які спеціялізуються в економіці та ресурсах. Коледжі відіграють важливу ролю у формуванні стратегічного думання та виховують генералів і адміралів для військових сил. Понад тисячу найздібніших офіцерів проходять 9-місячні курси в цих коледжах, переважна більшість студентів коледжів воєнної стратегії — це досвідчені офіцери. Питання зміни навчальної програми пов'язане також із новою ролею військових сил у війні проти наркотиків.

КОЛИШНІЙ ПРЕЗИДЕНТ ЗСА Роналд Реґен виступив в телевізійній програмі Леррі Кінґа (Сі-Ен-Ен) і глядачі засипали його питаннями, переважно внутрішньоамериканського характеру. Р. Реґен заявив, що він прощає Джонові Гінклі, який в 1981 році пробував виконати атентат на Президента ЗСА. „Коли я молюсь до Бога за своє здоров'я, я молюсь також і за те, щоб він привернув Гінклі розум, бо він не знав, що допускається великого кримінального злочину". Відповідаючи на питання чи подобається йому президент СССР Міхаїл Ґорбачов, Р. Реґен у своєму стилі відповів виминаючо, що його особисті уподобання ніколи не мали впливу на рішення у політиці. „Ґорбачов, без сумніву, особа, яка притягає увагу свого оточення і, будучи американцем, він міг би добитися високого становища". Реґен порушив у своїх відповідях ще багато інших важливих питань політичного, економічного і оборонного характеру.

Виступ Л. Костенко у Мишиґенському університеті в Ен Арборі

У середу, 6-го грудня 1989 року, в Мишиґенському університеті в Ен Арборі відбулася перша зустріч з Ліною Костенко. Професори, студенти та члени української громади з великою радістю вітали нашу геніяльну поетесу.

Проф. Роман Шпорлюк, голова Центру Російських і Східньо-Европейських Дослідів, висловив задоволення і гордість, що така історична зустріч відбувається у Мишиґенському університеті на запрошення Центру та відділу слов'янських мов і літератур, який очолює проф. Б. Стольц. Проф. Шпорлюк сказав, що про Ліну Костенко він чув, будучи ще студентом у Польщі в 50-их роках. 32 роки пізніше прийшла нагода не тільки познайомитися з нею, але й вітати її у Мишиґенському університеті.

Проф. Ася Гумецька, характеризуючи творчий шлях Ліни Костенко, звернула увагу на її ролю у відродженні української літератури 60-их років. Вона мала відвагу порвати з соцреалізмом та ввести інтимну лірику в українську поезію. Хоча впродовж 16 років її нічого не видавали, вона далі писала, не здаючи позицій. У 1987 році була нагороджена Шевченківською премією, а наступного року одержала премію ім. Лесі Українки.

Ліна Костенко зі сином Василем Цвіркуновим.

Ліна Костенко, Ася Гумецька та Роман Шпорлюк.

Ліна Костенко розповіла про важливий момент, який мав великий та довголітній вплив на її творчість. Будучи одного разу на міжнародному конґресі письменників в Ленінґраді, вона мала нагоду пізнати та почути різних письменників, між ними і видатного американського Джана Стейнбека, який сидів тихо і нічого не говорив. Коли його попросили сказати кілька слів, він встав і сказав лише три слова: „Письменник повинен писати". Заля була розчарована, що такий визначний письменник сказав таку „банальну істину", та Ліна Костенко цього вислову ніколи не забула. Коли в 60-их роках стало популярним читати свої поезії на естрадах, це забирало їй стільки часу, що раз довелося кінчати вірш у таксі в дорозі на виступ. І після цього тріюмфального вечора, коли засипали її квітами, вона почула тихенький голос: „Письменник повинен писати". Вона перестала виступати, але ніколи не переставала писати. Навіть в період застою, арештів, обшуків, заслань вона далі писала.

Потім почалася перебудова, гласність, час, коли можна сказати все, що думаєш і можеш виголосити, що хочеш з трибуни. Та понад увесь цей шум і крик гласности могутній та сильний голос їй підказував: „Письменник повинен писати".

Розповідаючи про свій духовний родовід, вона заявила: „Я належу до народу щасливого, дуже щасливого, тому що цей народ ніколи нікого не поневолив. Я належу до народу нещасливого, трагічного, бо він був поневолений завжди". Через своє географічне положення між Росією та Польщею та через свої багатства, ті сусіди виявили „симпатію" до нього. При цьому Ліна Костенко жестом показала як сусіди люблять Україну, на смерть душачи її в обіймах.

„Український народ, — продовжувала вона, — це великий народ, котрий міг би мати мистецтво світового значення, але в силу деяких причин він німий". Вона підкреслила, що найкращі літературні сили завжди були висилені на схід, на Сибір, "і якщо поверталися звідти, то найчастіше так, як недавно повернулися троє письменників — Василь Стус, Олекса Тихий та Юрій Литвин у цинкових трунах".

З гіркою іронією розказувала, як обходять річницю Чорнобиля. В річницю Гірошіми все радянське телебачення плаче, ридає, співчуває японцям. В річницю Чорнобиля можна було побачити етнографічний ансамбль, який співав „Ой Гандзуню, Гандзуню скажи мені правдуню". Користаючись порадою цієї пісні, можна сказати не правдуню, а правду. І вона розповіла про „надзвичайні досягнення України". „Перше в світі лоша з 8 ногами народилось в Україні після Чорнобиля. Це досягнення народного колгоспного господарства. З обсягу техніки і промисловості ми можемо хвалитися, що належимо до народу найбільш цивілізованого, з найбільш розвиненою промисловістю. Америці до нас далеко. В Єгипті є саркофаги, там мумії лежать, але перший і єдиний атомний саркофаг у нас! Отакий ми народ! Ще ніхто такого не зробив, а на Україні вже є це високе досягнення цивілізації". І при цьому Ліна Костенко додала звертаючись до американської публіки: „Я вам бажаю, щоб ви ніколи, ніколи цього не мали".

Вона підкреслила, що більше половини репресованих у 1937 році були українські письменники. „Український народ мав нещастя попасти в якусь імперську аномалію— все що найкраще зникало і гинуло, як в Бермудах. В італійців є прислів'я, що як хочеш дізнатися про народ, то треба подивитися на його цвинтарі. Українці не знають, де поховані їх кращі письменники". Одначе вона вважає, що тепер є краще і є причина до оптимізму. Знаємо тепер, де похований Стус, Тихий, Миколайчук, Тютюнник, Близнець. Вона розповіла про долю письменників, які були знищені або допроваджені до самогубства.

Ще одну унікальну трагедію українського народу висунула Ліна Костенко, заявивши: „Убивали його мову, забороняли друкувати та добили його приниженням". Шукання за відповідним перекладом слова „приниження" викликало у неї здивування. Вона підсміхнулася і сказала, що цей факт викликає у неї більшу симпатію і довір'я до американської публіки і сказала, що коли повернеться на Україну, то розкаже, що за перекладом на англійську мову слова „приниження" довелося довго шукати.

Вона закінчила свою доповідь метафорою про Україну, нагадуючи скульптуру Лаокоона, обвиненого зміями, котрий кричить, але його ніхто не чує, бо він німо кричить. Це роля України, роля українського письменника. Але навіть і в тій ситуації Ліна Костенко чує „добрий голос": „Письменник повинен писати".

Слідували питання на різні теми — від походження Києва до проблеми та проявів приниження української мови, ставлення України до ситуації у Польщі та про Народний Рух України.

На всі запитання Ліна Костенко відповідала з великим знанням, торкаючись усіх найбільш пекучих і наболілих проблем. Своєю відвертістю, гумором, іронією вона зуміла приєднати собі дуже різноманітну публіки. Я була надзвичайно горда, що настав час на приїзд такого блискучого і неповторного речника українського народу як Ліна Костенко!

Віра Андрушків

З діяльности секції українських сеньйорів в Ню Йорку

Під час відзначення Дня подяки, спонзорованого для сеньйорів кредитівкою „Самопоміч", в Українському Народному Домі відбулися загальні збори секції сеньйорів, на яких була вибрана нова Управа: голова Ліда Савойка, заступники голови М. Савицький, І. Яремчук, секретар Л. Коваль.

На першому засіданні нововибраної управи намічено обширний плян діяльности. До цих головних ділянок належить опіка над хворими старшими громадянами, яким у випадках хвороби місто не оплачує домашньої допомоги. І так рішено зорганізувати щось в роді харитативно-суспільної опіки, яка мала б зайнятися тією важливою ділянкою. Для того, очевидно, буде потрібно добровільних помічників, які були б готові таку працю виконувати. Таких шляхотних „самаритів" нам дуже потрібно.

Друга важлива ділянка — допомога тим громадянам, які мають проблеми з помешканнями, як контроля чиншу, огрівання і т.п. Далі правна допомога тим, які бажають виготовити завіщання, податки, щоб їхнє тяжко запрацьоване майно не попало у злі руки. До цього можна ще додати поради різних формальностей для тих, що користуються державною медичною опікою (медикер). І, врешті, ділянка розвагова, до якої належить влаштування товариських зустрічей, імпрез, прогулянок тощо.

Слід завважити, що секція сеньйорів дістала від Т-ва „Самопоміч" для безплатного користування домівку в будинку під ч. 98, Друга Авеню. Ця домівка відновлена коштом кредитівки на партері, простора, завдяки фінансовій допомозі і доброзичливости кредитової кооперативи „Самопоміч", яка взяла на себе добровільне зобовязання оплачувати урядничку в домівці. О. Лопатинська не тільки полагоджує справи Т-ва „Самопоміч", але служить порадами і допомогою потребуючим громадянам.

Управа секції сеньйорів робить заходи, щоб здобути фонди на заплату чиншу за дві кімнати на поверсі того ж будинку, які мали б служити як бюра з телефоном та інишими модерними приладами для полагодження наглих випадків.

Нова управа секції сеньйорів прийняла важливі, нелегкі, але конечні постанови до виконання з переконанням, що українська громада включиться у співпрацю, бож у нас ще не вимерли люди доброї волі.

Ми віримо, а життя нас навчило, що всі перешкоди, труднощі можна побороти, усунути і досягнути намічену мету, якщо в громаді чи між людьми існує зрозуміння, пошана і посвята до ідеї і завдань, які ми поставили перед собою. Зачинаймо з вірою в Божу ласку Новий рік праці!

Анна Ґелетей

В Ню Джерзі помер В. Кучкуда

Бріктавн, Н.Дж. — В неділю, 14-го січня, тут помер на 96-му році життя бл. п. Василь Кучкуда, політичний і громадський діяч, член багатьох українських організацій. Покійний залишив у глибокій жалобі дружину Пелагію, сестру Катерину Бодак в Україні та ближчу і дальшу рідню в ЗСА, Канаді й Україні.

Панахида правилась у вівторок, 16-го січня, о год. 8-ій вечора, а похорон в середу, 17-го січня до церкви св. Івана Хрестителя в Нюарку і на український православний цвинтар св. Андрія в Бавнд Бруку. Родина Кучкудів є членами УНСоюзу у 133-му Відділі.

НЕ ЗВАЖАЮЧИ НА поширення негативних поголосків про політичну некомпетентність тощо, теперішній посадник Вашінгтону в Дистрикті Колюмбія Маріон С. Беррі заявив, що він кандидуватиме на четверту каденцію в цьому році. Поінформовані особи кажуть, що Беррі вже розпочав виборчу кампанію за перевибір і почав нав'язувати зв'язки з тими особами й інституціями, які підтримували його кандидатуру в минулому. Не зважаючи на усі заходи Беррі, найбільш популярним негритянським кандидатом є все таки Джессі Джексон, недавній кандидат на президента від Демократичної партії.

ЗВЕРНЕННЯ

Товариство „Рідна Школа" і Шкільна Рада звертаються до українського громадянства про допомогу створити постійний Рідношкільний Фонд на утримання шкіл українознавства. Для цієї цілі заінкорпоровано Фундацію Ridna Shkola Educational Foundation, Inc. У Рік Української Мови гаряче просимо підтримати цю фундацію. Ваші пожертви, звільнені від податку, просимо висилати на конта „Рідношкільний Фонд" у кредитівках:

Selfreliance Federal Credit Union, 558 Summit Ave., Jersey City, N.J. 07306 або Selfreliance Federal Credit Union 108 Second Ave., New York, N.Y.10003.

Ініціятивна Рада Директорів

ВИГЛЯДАЄ, ЩО САНДІНІСТСЬКИЙ уряд Нікараґуа змінив свою політику супроти закордонних кореспондентів і починає ставити перепони відкладаючи та відмовляючи їм в'їздових віз. Спеціяльно стало це дуже помітним у відношенні до тих журналістів і кореспондентів, які стараються про в'їзд, щоби інформувати про передвиборчу кампанію. Вибори у Нікараґуа призначено на 25-го лютого. Така зміна політики уряду супроти кореспондентів засобів масової інформації викликала здивування, бо досі ніколи не було таких перепон. Натомість уряд значно улегшив діяльність місцевих кореспондентів і пресових агентств. Закордонні кореспонденти твердять, що це є неписана зміна урядової політики щоби не було надто докладного звітування з перебігу передвиборчих кампаній, а тому, що це здебільша стосується американських кореспондентів у наслідок американського „полагодження справ" у Панамі.

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ
нашого Найдорожчого
МУЖА І БАТЬКА

бл. п.
МИХАЙЛА БУРЧАКА

будуть відправлені

СЛУЖБИ БОЖІ

в четвер, 18-го січня 1990 р.
о год. 8-ій рано в церкві св. Михаїла в Йонкерсі Ню Йорк;
в українській католицькій церкві Апостольського Екзарха у Великій Британії.

Про молитви за спокій Душі просять:
дружина — ЛЮБА
син — АНДРІЙ
донька — ХРИСТИНА

Ділимося сумною вісткою з Родиною і Приятелями, що дня 5-го грудня 1989 р., несподівано помер на 86-му році життя
Дорогий
МУЖ, БАТЬКО, ДІДУСЬ І ПРАДІДУСЬ

бл. п.
Володимир Сакалюк

ПОХОРОН відбувся із церкви св. Йосифа в Чикаго на цвинтар св. о. Миколая.

Наша подяка Рідним, Приятелям і Знайомим, які висловили співчуття в нашому горю.

В глибокому смутку залишені:
дружина — НАДЯ
дочка — ЛІДА з мужем ВАСИЛЕМ ГОЛОД
внучка — ІРКА з мужем БРЕДОМ
правнуки — ДАНИЛКО, ЛІСА, МИХАСЬ

В пам'ять Покійного вплинули пожертви, які ми переслали:
$200.00 — на ЗУДАК
70.00 — Служби Божі у церкві св. Йосифа
100.00 — Служби Божі оо. Василіян, Глен Ков
20.00 — Служби Божі в церкві св. Юра, Ню Йорк
250.00 — на сиротинець в Бразилії
200.00 — на Народний рух України

Щира подяка усім жертводавцям.

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і цілою Українською Громадою, що в неділю, 14-го січня 1990 р. відійшов у Вічність по тяжкій недузі, заосмотрений Найсвятішими Тайнами на 84-му році життя
наш Найдорожчий
МУЖ, БРАТ, СТРИЙКО та ВУЙКО

бл. п. інж.
Мирон Ганушевський

ПАНАХИДА в п'ятницю, 19-го січня 1990 р. о год. 7-ій веч. у похоронному заведенні Насевичів на Френклін, Філядельфія, Па.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ в суботу, 20-го січня 1990 р. почнуться о год. 9-ій рано в похоронному заведенні Насевичів, а о год. 10-ій в церкві св. о. Миколая при 24-ій вул., звідки по Божественній Літургії тіло Покійного буде перевезене на цвинтар св. Марії у Факс Чейс, Па.

Залишені у глибокому смутку:
дружина — ТЕОФІЛЯ зі сестрінками
ОРЕСТОМ І ОМЕЛЯНОМ
ДРОГОБИЦЬКИМ з Родиною
сестри —
МАРІЯ УГОРЧАК з чоловіком
ТЕОДОРОМ і Родиною
ІРИНА РУСНАК з чоловіком МИРОНОМ
МАРТА МАЛКОШ з чоловіком
ВОЛОДИМИРОМ
ІВАННА ОКСАНА ПИРІГ з чоловіком
НЕСТОРОМ і Родиною
брати —
о. МИХАЙЛО
БОГДАН з дружиною АННОЮ і Родиною
СТЕПАН з дружиною ОЛЬГОЮ
і Родиною
д-р ТАРАС з дружиною ІВАННОЮ
і родиною
і дальша Родина в Україні, Америці, Австрії та Канаді

ВІДРОДЖЕННЯ КОБЗАРСТВА НА УКРАЇНІ

Усі ми пильно стежимо за історичними подіями, які тепер проходять в країнах Східньої Европи.

Звичайно нас найбільше цікавлять події на Україні, про які американська преса подає дуже обмежені відомості. Все ж таки з різних джерел ми знаємо, що на наших рідних землях також відбуваються полегші, особливо на церковних і культурних відтинках.

Приїжджають до нас різні політичні діячі, які досить відважно і вільно розповідають про їх пережиття у большевицьких концтаборах, закликають нас до спільної боротьби за визволення України. Час від часу маємо тут мистецькі одиниці, хорові ансамблі.

Насувається питання, чому не приїжджають капелі чи ансамблі бандуристів?

Вільне кобзарювання відродилося на Україні недавно. Ще неповних десять років тому кобзарський репертуар включав більшість пісень про щасливе колгоспне життя, про доярок, свинарок. Але бандура, наш національний інструмент, жила в різних несприятливих умовах, розвивалася, будила в серцях слухачів патріотичні почуття любови до Батьківщини. Перегортаючи сторінки історії кобзарства, зустрічаємо потрясаючі спомини про кобзарів і лірників під різними окупаціями нашого народу.

Після придушення визвольного повстання 1768 року, відомого під назвою Коліївщини, попалося також кобзарям. Відомо, що тодішній польський уряд вживав найрішучіших заходів, щоб викорінити народні думи й історичні пісні, особливо про гетьмана Богдана Хмельницького. Про переслідування кобзарів польською шляхтою писав французький вчений Алфред Рамбо: „Польський уряд добре знав, що робив, бо їхні пісні вселяли в українське селянство відвагу до боротьби за свої національні права". У Коденській книзі є подані імена всіх кобзарів, яких обезголовлено за те, що грали гайдамакам у походах.

Бандуристи зазнавали значних утисків також за царату: їм розбивали бандури, били їх, проганяли із ярмарків, саджали до в'язниць.

Потрясаючі спомини про долю кобзарів за часів совєтської влади ми знаходимо в одному з чисел „Таймсу", де Патрисія Блейк зробила перегляд споминів відомого совєтського композитора Дмитра Шостаковича. Він в той час, мабуть один із небагатьох, писав про жахливі сталінські часи терору. Згідно з її думкою, найбільш зворушливою частиною був розстріл 300 бандуристів і лірників. Цей злочин він назвав живим музеєм, який не має паралелі в історії людства. Про ту подію багато більше було написано ще кілька років тому в „Ню Йорк Таймсі" з відповідними ілюстраціями.

Про ті події сьогодні появляються статті і в совєтській пресі. У свої споминах „Під сонцем Поділля" Віктор Приходько описує концерт бандуристів у Вінниці, коли після пісні „Гей нумо, хлопці, до зброї", публіка вийшла на вулицю в такому стані, що большевики мусіли тікати з міста.

Ніякий народ не може похвалитися інструментом, що відіграв в його історії таку ролю!

Правдою є, що сьогодні по всіх більших і менших осередках України існують ансамблі і капелі бандуристів. Відроджується велике зацікавлення традиційними формами кобзарства. Починають відкриватися школи кобзарського мистецтва. В тих школах вчать не тільки грати на інструменті, але й викладається історія кобзарства. Студенти довідуються там, що бандура зовсім не такий убогий інструмент, як його, наприклад, дуже часто тут, на еміґрації, представляють ті, які зараховують себе до еліти, а бандуру відпихають як другорядний інструмент. А бандура навпаки у відношенні нюансів — надзвичайне багатство.

Поважним гальмом розвитку і поширення інструментального виконавства є відсутність в Україні повноцінних високоякісних інструментів, а найголовніше — бандур менших розмірів, для дітей, бо в перших роках навчання формуються основні фахові навички майбутнього бандуриста. Про це подумала Школа Кобзарського Мистацтва в Ню Йорку і десять років тому впровадила навчання на т. зв. „бейбі полтавках", приймаючи учнів від шести років. Сьогодні їх вже виробляють в Буенос Айресі, Арґентина, де мають дитячу капелю, а ще більшу в Куритибі, Бразилія.

На Україні, в Ялті, існує велика дитяча капеля „Пролиски", але, на жаль, вони грають на звичайних чернігівках. Чернігівська фабрика десять років тому почала виробляти менші бандури, але дуже скоро перестала з браку матеріялу.

„Кобзарство, писав колись Василь Барка, заключає в собі вищий світ, у своїй струнно дзвенющій красі музики має чудесний бальзам проти теперішніх недуг нашого часу, воно краще лікує душевні рани, ніж симфонія модерного композиторства". Від самого початку існування Школа Кобзарського Мистецтва в Ню Йорку видавала „Кобзарський листок", де були різні статті на кобзарські теми, про славних бандуристів, практичні поради для учнів, які вивчали бандуру.

Світової слави віртуоз сл. п. Василь Ємець писав нам: „Ваші 'Кобзарські листки' зворушують мене до сліз. Бо це ж вперше в історії кобзарства започатковалося ще ніде не бачене — того роду видання". При сприятливих умовах постане журнал, присвячений кобзарству. Виклик був серйозний і дуже скоро був зреалізований.

На появу такого журналу „Бандура" чекали вже довго бандуристи і багато адептів кобзарського мистецтва. Періодичні видання у вільному світі збагатилися новим літературно-музичним журналом. Він став органом зв'язку між бандуристами.

Щойно тепер кобзарські школи починають відкриватися на Україні. Найперше відкрито Школу Кобзарського Мистецтва в Переяславі, де навчання відбувається вечорами.

Минулого року відкрито повну цілоденну школу Кобзарського Мистецтва в селі Стритівці на Київщині. Покищо набрали 24 учні. Перші три роки вони будуть вивчати загальноосвітні предмети, а також спеціяльні: історію кобзарства, основи композиції, поетики, декоративно-прикладного мистецтва, фольклору та етнографії. Відкриваючи ту школу, народний депутат Борис Олійник сказав: „Це історична подія. Ті діти йдуть у те грядуще, коли наша дума, наша пісня прозвучить на весь світ, бо кобзарське мистецтво — це прикметна ознака нашої нації. За старим добрим звичаєм юних бандуристів привселюдно посвятили в кобзарську школу. А в свідки взяли руту-м'яту, щоб бандуристів радо зустрічали в кожній хаті, полин, щоб з кожного учня був своїм батькам та рідній землі вірний син, щоб не всохло коріння, щоб родило насіння.

Після врожайного дощу, що випав на наш духовний і сущий чорнозем, ми сіємо зерно вічности"

Микола Чорний

МІЖКАРОДНА АМНЕСТІЯ, організація, що слідкує за виконанням Гельсінкських угод, зокрема країнами, які були учасниками та підписали Гельсінкські угоди, гостро скритикували Гонг-Конг і Британію за їхню політику супроти в'єтнамських втікачів, що їх загально називають „людьми з човнів". Ця організація уважає, що ці люди повинні бути трактовані, як політичні втікачі, бо їхнє повернення наражує їх на небезпеку переслідувань, а то й гострих засудів. У своєму звіті Міжнародна Амнестія каже, що має докази також і про те, що тюремна сторожа та поліційний персонал погано віднсяться спеціяльно до тих в'єтнамських втікачів.

Українська католицька парафія у Фініксі закупила церкву

Наша Церква тут, на поселеннях, є для нас ніби другою Батьківщиною, котра наче добра мати усім нам помагає, потішає нас і є нашим дороговказом.

Фінікс в Арізоні — майже мільйонове місто, що дуже швидко збільшується і розвивається. Ще чверть століття тому Фінікс було тихе місто без хмародерів, повне зелені. Нині багато змінилося.

28 років тому першим проявом зорганізованого українського життя було закуплення римо-католицької каплиці для ужитку горстки українських еміґрантів — поселенців з Европи. Наші парохи, котрі були у Фініксі, прикрашували цю невеличку бідну церковцю чим могли. Протягом тих довгих літ ми любили і любимо її. Скільки благородних молитов ми зложили у стіп небесної Неньки, що в честь Її посвячена наша церковця. Скільки вінчань відбулося у ній, хрещення немовлят, а скільки сліз поплило у тій церковці, відпроваджуючи на вічний відпочинок наших найдорожчих. Час проходив, а ми, парохіяни, разом з нашими парохами, що змінялися часто, мріяли мати кращу церкву, щоб ми могли віддавати гідно поклін Богові.

В 1985 році наша церковна громада разом з нашим тодішнім парохом о. І. Кротцем закупила площу під будову нової церкви.

Роздумуючи, ми бачили, що наша громада заубога, щоб збудувати церкву. Переважно члени нашої парохії вже старші, пансійного віку люди.

Нині нашим парохом є о. Йосиф Чупіль і він разом з церковним Комітетом знайшли церкву в гарному стані, в доброму положенні. Коло церкви велика площа, де можна буде побудувати дім для старших. Більшість членів парафії позичили по 2,000 і більше долярів, деякі пожертвували гроші.

Думаємо, що ми в скорому часі продамо площу, закуплену тому три роки, і звернемо гроші членам парохії.

Нова церква потребує поліпшення і на це треба грошей. Парафіяльний Комітет разом з нашим парохом о. Й. Чупілем звертається до всіх наших приятелів, що жили колись у Фініксі, а також просить всіх українців на поселеннях, щоб допомогли нам поліпшити цю церкву у мільйоновому місті, де українців небагато, щоби ми могли цей храм велично посвятити на славу Матері Божої всього українського народу.

Адреса, на котру можна посилати пожертви на церкву: Rev. Joseph Chupil, 4319 W. Clarendon Ave., Phoenix, Az 85031.

Марія Чорненька

Екологічна...

(Закінчення зі стор. 2)

шкода зросте ще в кілька разів. Всього під водою, дніпровських водосховищ опинилося 700 тис. га, з них більш як 500 тис. га цінних угідь. Підтоплено, перетворено на болота ще 33 тис. га. Хвилями буде знищено 25 тис. га прибережних земель. І ми одержимо вражаючу цифру: через водосховища вилучено з користування капіталу на 12 млярд. 250 мільйонів карбованців (один га землі — 20 тис. крб. один куб. м. води — 1 копійка).

Ще півмільярда карбованців втрачаються через недобір сільськогосподарської продукції внаслідок затоплення земель (один га в Україні дає в середньому 650 крб.). Масштаби втрат будуть зрозумілішими, коли нагадати: всі дніпровські ГЕС щороку дають продукцію вартістю лише 200 млн. крб. Щождо екологічних втрат, то найголовнішими з них є: втрати самоочисної здатності ріки, загибель заплавних зообіоценозів, погіршення санітарно-гігієнічної ситуації, практична відсутність водоохоронних смуг по берегах водосховищ, масове розповсюдження синьо-зелених водоростей, поява мертвих сірководневих зон у придонних товщах води, переродження наших 'морів' на болотні водойми. Образно кажучи, викликане нашою екологічно незваженою господарською діяльністю штучне старіння Дніпра зайшло так далеко, що коли б гукнути давній клич: „Пугу-пугу!", то Дніпро, певно, не обізвався б як: „Козак з Лугу!", а скоріше всього промимрив би: „Дебіл з лугами і кислотами в шлунку"...

Природолюби з усіх верств населення б'ють на сполох, вживають заходи щодо поліпшення екологічної обстановки на Дніпрі. Однак ці заходи явно недостатні. Істина, що економіка і екологія найтісніше пов'язані між собою, ще недостатньо глибоко усвідомлена господарниками. Повернутися економіці лицем до екології — це буде означати, що економіка повертається не тільки до теперішнього покоління людей, але й до їхніх дітей, онуків, означатиме, що ми перестаєм проживати природні ресурси які належать прийдешнім поколінням".

Максимчук, очевидно, ясно й недвозначно не міг відмітити найважливішої істини, а саме, що так довго, як Україна перебуватиме під окупацією Росії так довго не вдасться: ані так. зв. урядові УССР, ані ученим, письменникам чи громадським комітетам поліпшити екологічної обстановки Дніпра і взагалі України.

Кінець.